

Відгук
офіційного опонента

про дисертацію Августюк Марії Миколаївни за темою: «Ілюзія знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності студентів ВНЗ», яка представлена на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія

Актуальність дослідження Августюк Марії Миколаївни за темою: «Ілюзія знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності студентів ВНЗ» не викликає сумніву, оскільки питання достовірності метакогнітивного моніторингу навчальної діяльності та його зв’язку з результативністю навчальної діяльності студентів є не до кінця вирішеними, незважаючи на велику кількість досліджень, а комплексне дослідження чинників, що обумовлюють ілюзію знання, не проводилось. Недостатність теоретичного та практичного вивчення ілюзії знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності, необхідність здійснення комплексного дослідження чинників достовірності метакогнітивного моніторингу свідчить про вдалий вибір теми дослідження, що є актуальною, науково значимою та практично спрямованою на вирішення важливих питань у галузі освіти.

Запропонована дисертанткою робота є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному і прикладному рівні, характеризується системним підходом до предмета дослідження. Вона має послідовну та виважену структурну будову і є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Слід підкреслити, що зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про різносторонню і, водночас, комплексну наукову компетентність її автора. Наукова новизна викладена конкретно, послідовно і системно, чітко та логічно обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету та завдання роботи, висвітлено ключові положення висновків дисертації, що є логічно взаємопов’язаними.

На користь надійності представлених у роботі результатів дослідження свідчить застосування теоретичних та емпіричних методів, методів обробки та інтерпретації даних.

Для презентації кількісних експериментальних даних використано достатню кількість таблиць та рисунків. Ілюстрації, що містяться в роботі, достатньо наочні.

Зміст та етапи дисертаційної роботи представлені в чіткій, логічній послідовності, яка відповідає меті та конкретизує окремі завдання дослідження. Кожний розділ дисертаційного дослідження має виражені та чіткі висновки, доведені внаслідок використання прийомів статистичної оцінки емпіричних даних та належної якісної інтерпретації.

Ознайомлення зі змістом першого розділу свідчить про грунтовне вивчення Августюк М. М. методологічних і наукових основ досліджуваної проблеми. Дисертанткою описано результати теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури з проблем дослідження метакогнітивного моніторингу та ілюзії знання, що визначається як одна з його найбільш поширених помилок. Також проаналізовано понятійний апарат метакогнітивного моніторингу, його види та засоби в структурі метапізнання. Подана детальна характеристика ілюзії знання, зокрема, окреслено її місце в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності, наголошено на відмінності цього поняття від ілюзорного знання.

Важливою складовою дослідження є виокремлення таких чинників, як характеристики інформації, особистісні якості, когнітивні та метапізнавальні особливості студентів, індивідуально-психологічні відмінності, що пов'язані з достовірністю метакогнітивного моніторингу навчальної діяльності.

У другому розділі дисертації автором подано опис процедури та здійснено аналіз експериментального дослідження ілюзії знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності студентів. Зокрема, аналіз ілюзії знання здійснено у розрізі системи чинників достовірності метакогнітивного моніторингу навчальної діяльності студентів.

Заслуговують на увагу результати апробації тренінгової програми з нівелювання ілюзії знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності студентів ВНЗ, які обґрунтовано та наведено у третьому розділі. Конструктивними є окреслені автором основні теоретичні положення щодо психолого-педагогічних умов оптимізації метакогнітивного моніторингу навчальної діяльності студентів, що знаходять своє відображення в обґрунтуванні методичних рекомендацій викладачам ВНЗ щодо нівелювання ілюзії знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності.

Важливим є те, що у роботі вперше теоретично обґрунтовано чинники достовірності метакогнітивного моніторингу навчальної діяльності студентів; емпірично встановлено особливості взаємозв'язків між виокремленими особистісними, когнітивними та метакогнітивними характеристиками студентів та показниками ілюзії знання; успішно апробовано тренінгову програму з нівелювання ілюзії знання в навчальній діяльності студентів.

Детальний теоретичний аналіз різнопланових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, уміння порівнювати та узагальнювати їх результати і на основі цього робити ґрунтовні висновки є свідченням наявності в Августюк М. М. дослідницьких умінь, необхідних для здійснення наукового пошуку, результати якого дозволили їй уточнити визначення поняття «ілюзія знання».

Практичну цінність мають отримані в процесі здійснення дисертаційного дослідження наукові результати. Особливу практичну цінність має розроблена та апробована тренінгова програма з нівелювання ілюзії знання та окреслені відповідні рекомендації викладачам ВНЗ.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації. Перелік використаної літератури в дисертаційному дослідженні складає 293 найменування, з яких 220 найменувань – англійською мовою.

Результати дослідження знайшли адекватне відображення у публікаціях автора. Основні положення дисертації відображені у 14 наукових

працях, у тому числі, й одній у співавторстві, опублікованих як у вітчизняних, так і закордонних наукових виданнях, фахових із психології. Апробація результатів дослідження проводилась шляхом обговорення доповідей та виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Опубліковані праці, а також автореферат, розкривають основний зміст дисертації. Кількість публікацій є достатньою для висвітлення результатів дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук відповідно до встановлених вимог щодо написання кандидатських дисертацій.

Окремі положення дисертаційного дослідження знайшли використання у науково-дослідній та практичній діяльності вищих навчальних закладів та у роботі практичних психологів, що підтверджується відповідними документами, які представлено у дисертаційній роботі.

Робота виконана нормативною державною науковою мовою, що увиразнена авторським стилем. Структура дисертації цілком узгоджується з її назвою, метою і завданнями. Зміст та результати дослідження відповідають спеціальності 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Даючи в цілому позитивну оцінку аналізованому дисертаційному дослідженню, вважаємо за доцільне вказати на деякі зауваження і побажання:

1) Під час розкриття теоретичного аспекту проблеми авторка вдається до ґрунтовного аналізу праць як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Однак, на наше переконання, перший розділ дисертації дещо переобтяжений аналізом теоретичних підходів зарубіжних авторів до досліджуваної проблеми.

2) На нашу думку, дисертанту слід було б окремо зупинитися на розгляді проблеми співставлення таких понять, як «прогностична валідність метакогнітивних суджень», «ілюзія знання», «помилки моніторингу», «достовірність моніторингу».

3) Вважаємо, що доцільно було б більш детально обґрунтувати положення щодо формування навичок ефективного метакогнітивного

моніторингу навчальної діяльності, які лягли в основу тренінгової програми, зокрема, це стосується взаємодії студента, викладача та студентської групи.

Однак висловлені зауваження і побажання не є суттєвими та не впливають на загальну, безсумнівно позитивну оцінку роботи. Поставлені дисертацію завдання виконано, а мета досягнута.

У підсумку можна констатувати, що дисертаційна робота «Ілюзія знання в метакогнітивному моніторингу навчальної діяльності студентів ВНЗ» є завершеним самостійним дослідженням, в якому поставлена і належному рівні розв'язана актуальна для педагогічної та вікової психології проблема. Робота відповідає вимогам постанови Кабінету міністрів України щодо написання кандидатських дисертацій, а її автор Августюк Марія Миколаївна заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Офіційний опонент:

кандидат психологічних наук,
старший викладач
кафедри суспільних дисциплін
Національного університету водного
господарства та природокористування

 Н. В. Оксентюк

Засвідчую
вчений секретар НУВГП

 В. І. Давидчук

